

Rom 14, 17

17: For Guds rike består ikke i å spise og drikke, men i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd.

For Guds rike er ikke mat og drikke (rett oversatt fra COR's Bibel). De svake var altså så strengt bundet til de gamle forskriftene om mat og drikke at de, når de møtte et annet syn på det spørsmålet, lett kunne fordømme dem som var sterke. Og disse sistnevnte på sin side var altså så opptatt med å praktisere sin frihet, at de samtidig kunne glemme hva de dermed påførte de svakes samvittighet. Når de slik altså på begge sider, bare på grunn av spørsmålet om mat eller drikke, kunne være et middel til at evangeliet ble spottet som noe ondt, da så nok Paulus nødvendigheten av å minne dem om at "Guds rike består ikke i å spise og drikke". For de la jo dermed så stor vekt på disse ytre og bagatellmessige tingene, som om Guds rike skulle bestå av dette.

Men når apostelen kommer med en slik påminnelse til troende kristne, om at Guds rike ikke består i å spise og drikke, så ligger det jo en ganske sterk antydning i dette. Nærmest et spørsmål til dem om de virkelig lever i så barnslig en uforstand. For hvor finnes et gjenfødt Guds barn som virkelig på alvor tror Guds rike består i å spise eller drikke? "Guds rike", nådens rike på jord, der Gud frelser og helliggjør sjelene våre, er jo et åndelig rike, som ikke kan bestå av slike ytre ting. Men når det så ikke består i å spise og drikke, da har jo de som søker Guds rike, og gjerne også vil tjene i dette, ingen rett til å oppgradere disse små og ytre tingene så høyt at de for deres skyld skulle gjøre noe som var skadelig for sjelene. Da har ikke de sterke noe grunnlag for en støtende praktisering av sin frihet. Heller ikke har de svake, fordi de er avholdende overfor forskjellig slag mat og drikke, noen grunn til å regne seg som bedre kristne. Det er dette apostelen her vil minne oss om, for at vi ikke på grunn av disse bagatellmessige tingene, skal gi mennesker grunnlag for å spotte vårt mest dyrebare gode; frelsens evangelium, som noe ondt.

Når han sier at Guds rike ikke består i å spise eller drikke, da vil han jo si det samme som han i 1Kor 8: 8 formulerer slik: "Mat forandrer ikke vår stilling for Gud. For om vi spiser eller ikke spiser, er vi verken bedre eller verre". Den teksten vi har foran oss går derfor først og fremst på alle slike ting som verken gjør oss bedre eller verre innfor Gud. Men gjelder selvsagt også i utvidet forstand alt som ikke er vesentlig, men tilfeldig eller underordnet. Når Guds rike ikke består i å spise og drikke, må du jo også skjønne at det ikke gjør det verken bedre eller verre innfor Gud hva du så eter eller lar være å ete, om du drikker vin eller vann. Det samme kunne vi si om mange andre utvortes ting. Guds rike består ikke i hva vi klær oss med, eller i andre utvortes manérer. Verken i det å være fattig eller rik, være glad eller bedrøvet, i å tilbe på kne eller om vi står, ligger eller sitter, i å tilbe i Guds tempel eller i våre hjem osv.

Derfor ser vi også at Herren Kristus og hans lydige tjenere gjorde både det ene og det andre. Mens døperen Johannes bare var kledd i en enkel kamelhårskappe, var Kristus kledd slik at soldatene kunne dele klærne hans i fire deler, og i tillegg kaste lodd om kjortelen hans. Mens Johannes levde av vill honning og grashopper, kunne Kristus ete og drikke det samme som andre mennesker (Luk 7: 34), og drakk også "av vintreets frukt" (Luk 22: 18). Johannes levde og forkynte i ørkenen. Kristus gikk i tempelet, og der ba han til sin far, somme tider på kne, somme tider stod eller satt han, osv. Alt dette viser oss hva det er Paulus vil lære oss med disse ordene. - Men når Guds rike ikke består i å spise og drikke, eller i andre utvortes forhold, hva består det så i? Apostelen sier:

i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd. Dette er jo et dyrebart ord som kort oppsummert sier oss alt det vesentligste Guds rike består i. La oss legge nøye merke til dette! Det det tales om her, er Guds rike på jord, som også blir kalt "himlenes rike" (Mat 13: 24-47, 22: 2 m. fl.). Dette er jo et stort og omfattende emne. Hva er det altså Guds rike består i? Først sier apostelen: "I rettferdighet". Men hva menes så her med rettferdighet, - når vi vet at en kristen rettferdighet kan bety to ting; enten rettferdigheten ved tro, eller livets rettferdighet? Bare hvis vi ennå lever i vår falne naturs store mørke kan vi være i tvil om svaret. Der er alltid store mangler ved den éne rettferdigheten. Den andre rettferdigheten er selve fullkommenheten. Den ene er et sår - den andre dets legedom. Den ene følges av sukk og tårer, den andre av "fred og glede i Den hellige Ånd". Når det gjelder den rettferdighet som er påbegynt i vårt liv, er det grunn til å understreke at den riktignok tilhører Guds rike, men ikke er Guds rike.

Her tales det om hva som er Guds rike. Da taler apostelen helt klart om den fullkomne rettferdigheten, troens rettferdighet, som er selve "Guds rettferdighet" (kap. 3: 21, 2Kor 5: 21), og som er selve hovedemnet i apostelens brev (eller de elleve første kapitlene). Ja, med all rett kan vi si at troens rettferdighet, Kristus og alt hans verk, er det store hovedemnet i hele Den Hellige Skrift. For ikke bare profetene og den forbilledlige loven om alle ofringene, men også den moralske loven, taler i dypeste forstand om Kristus, vår rettferdighet. For alt sammen sikter egentlig på å forberede oss til å motta ham (Gal 3: 23-24). Men det som er det største i Den Hellige Skrift, må jo da ganske klart også være det største i Guds rike.

Vi ser også at når Kristus i et kort sammendrag vil si alt som Den Hellige Ånd skulle virke på jorden og åpenbare for hele verden, så lyder de innholdsrike ordene slik: "Han skal overbevise verden om synd og om rettferdighet og om dom. Om synd, fordi de ikke tror på meg, om rettferdighet, fordi jeg går til min far ..." Legg merke til hvilken rettferdighet det er Herren nå omtaler! "Fordi jeg går til min far" sier han. Jeg, som menneskenes yppersteprest, går gjennom min død inn i Det Aller Helligste med forsoningsblodet. Dette er den rettferdighet som Den Hellige Ånd skal åpenbare. Det er denne rettferdigheten Paulus taler om her, når han i så kort formulering sier hva Guds rike er.

Vil vi så vite hva det er som gjør oss til kristne, gjør oss rettferdige innfor Gud og til innbyggere i hans rike? Her sier apostelen at det er ikke å spise eller drikke, eller noe som helst vi kan gjøre. Bare det

store som Gud har gjort for oss, bare "Guds rettferdighet" mottatt i tro. "Den som har Sønnen, har livet". Dette er den rettferdighet som Guds rike egentlig består i. Derfor har da også Luther sterkt og herlig forklart denne teksten slik: "I Guds rike regjerer Kristus over alle troende. Som en trofast konge skjermer, straffer, belønner, leder og styrer han dem. Der har de troende på sin side all sin trøst i ham alene, følger ham i lydighet, og mottar villig hans faderlige tukt og straff. Men dette riket er ikke verdslig eller timelig, men åndelig. Det består ikke i mat og drikke, eller i noen ytre ting. Bare i rettferdighet. I det å trøste og tilfredsstillte menneskenes hjerter og samvittighet.

Det er derfor intet annet enn at synden forlates og tas bort. For det er den som tilsøler, tynger og forurenser samvittighetene. Et verdslig rike består jo i at folket kan leve i ro, og fredelig sammen skaffe seg det nødvendige til livets opphold. På samme måte gir Guds rike slike forhold på åndelig vis. Det bekjemper syndens rike, og er intet annet enn en konstant utslettelse og forlatelse av synder. Gud viser sin herlighet og nåde i dette livet ved at han tar bort og forlater menneskers synder. Dette er et nådens rike på jorden. Men når så synden med sine hovedpartnere; djevelen, døden og helvete, ikke lenger kan anfekte menneskene, da blir det et herlighetens rike og fullkommen salighet". Så langt Luther.

Men når vi så er blitt utfridd fra synden og ikledd Kristi rettferdighet, da blir følgene av dette ennå en rettferdighet som vi kaller "livets rettferdighet". Ved troen og Ånden har vi fått nye hjerter. Det gjør at vi i kjærlighet og villig lydighet innretter hele vårt liv etter Guds ord. Dette er "livets rettferdighet". Vårt liv etter Guds ord er hele vår tid på jord ufullkommen. Men etter at vi er født ved Ånden begynner vi å strekke oss etter det, for at også vi kunne elske og tjene vår neste slik som Kristus har elsket og tjent oss. Nå vil vi ikke bare gjøre det som er rett overfor vår neste, men også få gjøre ham alt godt, og etter hvert bli en tjener på denne måten for alle mennesker, også for de svake og uforstandige (1Kor 9: 19). Alt bare med dette ene som mål; å få være til tjeneste og nytte for alle. Når vi på den måten regjeres av kjærligheten, og bare ser hva som er tjenlig for vår neste, da skjer dette som Luther sier: "en kristens gjerninger har ikke noe navn", dvs. at han konsentrerer seg ikke bare om spesielle gjerninger, slik at han kunne ta dem fram. Han bare gjør alt som til enhver tid er nyttig for menneskene.

Han er ikke lenger bundet opp av "linjer" og regler. Bare av dette å elske og gjøre det kjærligheten i hvert enkelt tilfelle krever (kap. 13: 8-10). Da vil en snart være sterk med de sterke, snart svak med de svake, snart mer fri i frie ting, snart mer lovbundet (1Kor 9: 20-22). Snart rik, snart fattig, snart faste, så igjen ete (Fil 4: 12), snart drikke vin, så igjen vann. Snart være lykkelig, så i alvor, alt etter som det ene eller det andre er mest tjenlig i det enkelte tilfelle. Å styres av kjærligheten på denne måten, og bare se på hva som er gagnlig for sin neste, det er det rette kristne livets rettferdighet. Det lærte vi i det trettende kapittel av ordene om å ikke "bli noen noe skyldig, uten det å elske hverandre", at "kjærligheten er lovens oppfyllelse", og at "den som elsker sin neste, har oppfylt loven". Og dette er også en rettferdighet som tilhører Guds rike. Men som allerede sagt, er denne bare begynt, og vil alltid bli ufullkommen. Så har vi da, i alle fall på det vesentligste punktet, forstått hva Guds rike består i; rettferdighet.

Det andre apostelen nevner, er "fred". Og hvilken fred det tales om her, kan vi igjen se av sammenhengen. Her taler Paulus om Guds rikes natur eller vesen. Da må han med "fred" mene det som utgjør den første og vesentligste virkningen av troens rettferdighet; nemlig "fred med Gud". Denne omtaler Paulus i kap. 5: 1 slik: "Da vi nå altså er blitt rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus". Denne freden består egentlig i det inderlige forholdet vi har til Gud, fordi vi nå ikke lenger er under hans vrede, men i hans fullkomne vennskap og nåde, er hans barn og venner. Men med denne tilstanden følger også gjennom den samme troen en salig visshet om alt dette. Slik at vi også har fred i hjerte og samvittighet. Det er dette som i kap. 8: 15 kalles for "barnekårets Ånd, og i Ånden roper vi: "Abba, Far!""

Syndefallet rammet alle mennesker. Nå er barna på nytt blitt Guds venner, kan igjen tale fortrolig med ham som sin far. Dette kan jo i sannhet kalles "Guds rike", ja, "himlenes rike" på jord. Denne freden er en naturlig frukt av troen og troens rettferdighet, slik vi så det allerede under kap. 5: 1. Dette taler også Jes 32: 17 om slik: "Rettferdighetens verk skal være fred. Og rettferdighetens frukt skal være ro og trygghet til evig tid". Men vårt hjertes fred avhenger jo av vår tro. Derfor vil den også, akkurat som troen, variere og kjempe. I Guds hjerte derimot er det et konstant og vedvarende fredsforhold til oss. Han ser oss alltid rettferdige og fullkomne i Kristus, så lenge vi blir i ham (Rom 8: 1). Men vår tros syn er svært ustadig og svakt. Derfor er vår registrerbare fred også slik. Jo sterkere vår tro er, desto fastere er vår fred. Og med en fast Guds fred følger også mange salige frukter. Hvis jeg har fred med Gud, har jeg også full visshet om at han er min venn og Far. Da har jeg også, hver gang nød og sorg møter meg, en dyp, vidunderlig trøst og frimodighet.

Denne freden talte Kristus slik om til sine disipler: "Min fred gir jeg dere. Ikke som verden gir, gir jeg dere. La ikke deres hjerte forferdes, og la det heller ikke gripes av frykt!" (Joh 14: 27). Verdens fred er av en slik art at den avhenger av de ytre omstendighetene. Kristi fred derimot varer ved i hjertene til dem som under alle forhold har sin fred i Gud, i hans vennskap og i håpet om den kommende herlighet (Rom 5: 2-5, Sal 73: 25-26). En annen salig frukt av denne freden er at nå er vi også fredsommelige overfor mennesker. Nå kjemper vi ikke lenger for vår rett, som vi var så opptatt med da vi manglet denne freden. Nå kan vi overlate til vår omsorgsfulle og allmektige Far å forsvare vår sak. Slik virker Guds fred i sjelen. Og da kan vi vel forstå hvorfor apostelen sier at "Guds rike er rettferdighet og fred".

Det tredje som Paulus sier hører med, er "glede i Den Hellige Ånd". En kristen har ikke bare fred, men også glede i Den Hellige Ånd. Ja, er ofte "overlykkelig midt i all sin trengsel" (2Kor 7: 4). Denne gleden i Den Hellige Ånd er helt konkret også en naturlig følge av den levende troen på evangeliet - som jo "forkynner oss en stor glede", som engelen sa da Jesus ble født. Men samtidig er den, på samme måte som troen selv, en direkte gave fra Gud, og et Guds verk som ingen vet om uten den som har fått erfare det. Vi har mange eksempler i Skriften på denne gleden over evangeliets nåde; som de tre tusen på pinsedagen (Apg 2: 46), den etiopiske hoffmannen (8: 39), fangevokteren i Filippi

(16: 34) m. fl. Det mennesket som er gått over fra en tilstand under Guds vrede - til en fred og forlikelse med Gud, og i Åndens lys ser det himmeriket av nåde og salighet han nå er satt over i, - han må jo glede og fryde seg inderlig - hvis han ennå er ved full bevissthet.

Denne gleden får vi nok ofte sterkest oppleve når vi får den første troens visshet, og i de herlige bryllupsdagene når brudgommen er nær. Da kjenner vi hans nærhet, da har han ennå ikke begynt å skjule seg for oss, og andre prøvelser er ennå ikke blitt for store. Vanligvis nevner Paulus "gleden" først, og deretter "freden", som i neste kapittel v. 13, i Gal 5: 22 og Fil 4: 4, 7. Men gleden gis oss på svært forskjellig vis, ettersom Herren oppdrar den enkelte sjel på særskilt vis. Oftest er det slik at den som har mindre problemer, også har mindre av den overnaturlige gleden. Mens det derimot etter store prøvelser oftest gis større fryd og glede - slik de helliges historie og erfaringer lærer oss.

Men det vi her særlig skal huske på, er at et Guds barn ikke bare har den aller største grunn, men også de sterkeste formaningene og oppmuntringene i Guds ord til å glede seg. Grunnlag og årsak for denne gleden er større enn det som kan beskrives med ord. Tenk: Du er forsonet med himmelens og jordens Herre! Lever i hans vennskap og bekjentskap! Har forlatelse for alle dine synder! Er innskrevet i Livets bok! Er et Guds barn og arving, som etter dette korte, ustadige livet skal få eie en uovervinnelig og evig, fullkommen herlighet! Skulle du ikke da kunne glede deg - selv midt i din største sorg?

Du lever jo i et nåderike hvor selv de syndene som ennå bor i deg, og som dessverre også ofte bryter ut, aldri skal tilregnes deg så du fordømmes! Du skal aldri dømmes av Gud etter loven, men skal få leve under en evig nåde! Skulle ikke du fryde og glede deg inderlig? Den trofaste Herren har også lovet å være vår gode hyrde som skal vokte fårene slik de trenger det, og vil oppsøke oss når fårene kommer bort. Ja, han har lovet å ta seg av alt som noen gang kan komme til å bekymre oss. Til og med nedkjempe våre fiender og lege oss etter våre fall. Han har lovet å "være med oss alle dager", med sin trofasthet følge og bevare oss på alle våre veier. Skulle vi da ikke glede oss?

Derfor kommer også Skriften med så mange oppfordringer til å fryde og glede oss. Der leser vi: "Gled dere i Herren alltid! Igjen vil jeg si: Gled dere!" (Fil 4: 4), "Klapp i hendene, alle folk! Rop til Gud med jublende røst!" (Sal 47: 2), "Glede i Herren er deres styrke" (Neh 8: 10), "Dette skriver vi til dere, for at deres glede kan være fullkommen" (1Joh 1: 4) osv. Det er jo en stor synd, bare dette at vi ikke fryder oss mer i Herren. Men la oss da fryde oss over at selv den synden får ligge under hans tilgivelse, så lenge vi tross alt blir værende i Kristus. Så skal vel den tiden også komme da vi virkelig skal kunne fryde oss.

Når apostelen Peter taler om den salighet som vi ved Guds makt skal bli bevart fram til, sier han først: "Over dette jubler dere, selv om dere nå, en liten stund, om så skal være, opplever sorg ved

mange forskjellige prøvelser". Like etterpå tilføyer han: "Dere fryder dere med en usigelig glede full av herlighet, når dere vinner fram til målet for deres tro, sjelenes frelse" (1Pet 1: 6, 8). Da er Guds rike blitt fullkomment i oss i videste forstand; både rettferdigheten, freden og gleden i Den Hellige Ånd. Men allerede her på jord må det være begynt. Og i disse bibelske sannhetene består det - ikke i at vi blir opptatt med noen utvortes gjerninger og regler, - men i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd.

Nå har Paulus forklart hva Guds rike består i. Så bruker han dette på det emnet han nå taler over: